

บทที่ 2

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ในการถ่ายภาพชุด มุมสงบ นี้ ใช้ความรู้ในเรื่องการถ่ายภาพ 2 แนวคิด คือ การจัดวางองค์ประกอบภาพ และการถ่ายภาพ Candid

การจัดองค์ประกอบภาพ (Composition)

การจัดองค์ประกอบภาพ¹ (Composition) หมายถึง การจัดวางสิ่งของต่างๆ หรือให้สิ่งที่ต้องการปรากฏภายในกรอบหรือช่องมองภาพ การจัดวางตำแหน่งของสิ่งของดังกล่าวต้องอาศัยความรู้ทางศิลปะเพื่อให้ภาพมีจุดเด่นชวนมอง

การจัดองค์ประกอบภาพมี 2 ประเภทคือ²

ประเภทที่ 1 ได้แก่ การจัดองค์ประกอบต่างๆของวัตถุในภาพนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งใดก็ได้ เช่นในกรณีถ่ายภาพนิ่งของภาพคน ภาพสัตว์ เพราะเราสามารถควบคุม subject เหล่านี้ให้อยู่ในตำแหน่งหรือมีลักษณะอย่างไรก็ตามที่เราต้องการ เพื่อให้องค์ประกอบในภาพนั้นเหมาะสม

ประเภทที่ 2 ได้แก่ การจัดองค์ประกอบต่างๆ ที่เราไม่สามารถเข้าไปจัดหรือควบคุมตามที่เราร้องการตามใจชอบได้ เช่น ถ่ายภาพวิวทัศน์ ตึกงามบ้านช่อง และเหตุการณ์ที่มีความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว บางอย่าง

¹ ทวีศักดิ์ กิจวิวัฒน์ชัย, พื้นฐานการถ่ายภาพ , กรุงเทพฯ ,ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2544 หน้า 154

² ณรงค์ ศมพงษ์, หลักการถ่ายภาพ , กรุงเทพฯ ,งานสื่อการศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529,หน้า 157

การจัดองค์ประกอบภาพที่ดี³ อาจทำได้โดยจัดส่วนประกอบ (Element) ต่างๆ ในภาพโดยการคัดเลือก (Select) เน้นความสำคัญ (Emphasized) และจัดส่วนอื่นๆ ให้มีความสำคัญรองลงมา (Subordinated) การรวมส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันในภาพจะต้องมีความผสมกลมกลืนเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อบอกเรื่องราวเพียงเรื่องเดียว และรวมความคิดไว้เพียงความคิดเดียว

เมื่อมีการเลือกรายละเอียดต่างๆ ให้รวมอยู่ในภาพและกำจัดส่วนที่มารบกวนจุดเด่นออกไป และเน้นรายละเอียดของส่วนที่สำคัญเป็นพิเศษ ส่วนนี้เราเรียกว่า “ศูนย์รวมความสนใจ” (Center of interest) การเลือกจุดสนใจหลักในภาพนั้นขึ้นอยู่กับช่างภาพแต่ละคนว่าจะมองจุดใด อย่างไร สิ่งที่ปรากฏในภาพนั้นจะบอกถึงความคิด ทัศนคติและมุมมองของช่างภาพอีกด้วย

แนวคิดในการจัดองค์ประกอบภาพ⁴

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าการจัดองค์ประกอบภาพไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ตายตัว เนื่องจากต้องอาศัยความสามารถในเชิงศิลปะ ประกอบกับประสบการณ์และความชำนาญ แต่สำหรับช่างภาพมือใหม่ นี่คือเกณฑ์คร่าวๆ ในการฝึกฝนทักษะในด้านการจัดองค์ประกอบภาพ โดยควรคำนึงถึง

1. แสงและเงา

การจัดแสงและเงาเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะ แสงและเงาเป็นตัวการที่ทำให้เกิดสีตัดกัน (Contrast) ความลึก (Perspective) และรูปร่าง (Shape) ทิศทางของแสงที่ส่องเข้าหาวัตถุ จะมีผลให้ภาพแบนราบหรือมีมิติได้

2. การควบคุมรายละเอียด

รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพควรได้รับการเลือกว่ารายละเอียดส่วนใดควรอยู่ในภาพและส่วนใดควรตัดออกไปเพราะช่างภาพมือใหม่มักพยายามบรรจุ

³ ฝรั่งค์ สมพงษ์, หลักการถ่ายภาพ, กรุงเทพฯ, งานสื่อการศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529, หน้า158

⁴ ฝรั่งค์ สมพงษ์, หลักการถ่ายภาพ, กรุงเทพฯ, งานสื่อการศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529,

รายละเอียดต่างๆ มากเกินไป เพราะสิ่งที่ไม่ได้เป็นรายละเอียดสำคัญอาจทำให้ผู้ดูหันเหความสนใจไปจากศูนย์รวมความคิดของภาพ จึงควรกำจัดสิ่งเหล่านี้ออกไป ตัวอย่างของรายละเอียดที่มากเกินไปเช่น จากหลังที่ยุ่งเหยิง ทำให้วัตถุที่ถูกถ่ายไม่ปรากฏเด่นชัด หรือจากหลังที่ปรากฏออกมาเป็นส่วนเกินของวัตถุ เช่น ต้นไม้หรือเสาที่โผล่ออกมาจากศีรษะของคน ลักษณะนี้เราเรียกว่า Sprout หรือ Mergers ทำให้วัตถุถูกรบกวน

วิธีการแก้ไขรายละเอียดที่มากเกินไปคือ ควรพยายามเลือกจากหลังที่เป็นกลาง โดยเลื่อนหามุมกล้องในตำแหน่งที่เหมาะสม แต่ถ้าไม่สามารถจัดให้วัตถุอยู่ในฉากหลังที่เป็นกลางได้ ก็ต้องใช้เทคนิคการถ่ายภาพวัตถุให้มีความชัดขึ้นด้วยการเปิดเลนส์ให้กว้างขึ้น ฉากหน้าและฉากหลังจะอยู่นอกระยะชัดไป แต่ยังคงความคมชัดของวัตถุที่ต้องการได้

การเลือกระยะโฟกัสและขนาดภาพก็เป็นอีกวิธีที่จะควบคุมรายละเอียดของภาพได้ เพราะความชัดและขนาดใกล้ไกลมีผลต่อความสนใจของผู้ดู ซึ่งทำได้โดยการเคลื่อนกล้องเข้าไปใกล้วัตถุและเลือกโฟกัสเฉพาะจุดที่ต้องการ

3. มุมกล้อง

ภาพที่ถ่ายในมุมต่างกัน มีผลต่อการสื่อความหมายไปยังผู้ดูภาพได้ มุมกล้องแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ

3.1 ภาพระดับสายตา (eye level shot) คือ การถ่ายภาพในตำแหน่งที่กล้องขนานกับพื้นดินในระดับเดียวกับสายตา จะทำให้ความรู้สึกเป็นปกติธรรมดาเหมือนลักษณะการมองเห็นของคนโดยทั่วไป

3.2 ภาพมุมต่ำ (low angle shot) คือ การตั้งกล้องถ่ายในตำแหน่งที่ต่ำกว่าวัตถุ การถ่ายภาพในมุมต่ำให้ความรู้สึกถึงความสูงใหญ่และสง่าของวัตถุ

3.3 ภาพมุมสูง (high angle shot) คือ การตั้งกล้องถ่ายในตำแหน่งสูงกว่าวัตถุ จะให้ความรู้สึกถึงความเล็ก ความต่ำต้อย ไม่มีความสำคัญ ลังสามารถเก็บรายละเอียดของภาพได้มาก

4. การประกอบภาพด้วยเส้นและรูปทรง

สิ่งหนึ่งที่ทำให้ภาพเกิดความหมาย สร้างอารมณ์และมีอิทธิพลต่อผู้ดูมาก ก็คือ เส้น (Line) ซึ่งหมายความรวมถึงจุดหรือแถวของสิ่งต่างๆที่ดูแล้วมีลักษณะเป็น Line

ในทางศิลปะ เส้นในลักษณะต่างๆ ถ่ายทอดความหมายที่แตกต่างกันคือ

- เส้นตั้ง หรือ เส้นตั้ง (Vertical line) ให้ความหมายในทางการแสดง ความสูง ความมั่นคงและความแข็งแรง
- เส้นนอน (Horizontal line) ให้ความหมายในทางความยาว ให้ความรู้สึกราบเรียบสงบและไม่สิ้นสุด
- เส้นเฉียง (Diagonal) ให้ความหมายที่แสดงถึงความเคลื่อนไหว ความเร็วของสิ่งที่ถ่าย
- เส้นโค้ง (S Form) ให้ความรู้สึกอ่อนโยน นุ่มนวล

ถ้านำเส้นเหล่านี้มาใช้อย่างถูกต้อง จะทำให้ภาพมีความหมายและสร้างอารมณ์ให้กับผู้ดูภาพได้มาก เช่น ภาพรถ หรือ เรือที่กำลังแล่นถ้าถ่ายด้านตรงหรือด้านข้างมักไม่ค่อยให้ความรู้สึกมากนัก แต่ถ้าถ่ายแนวทแยงจะทำให้รู้สึกเหมือนรถนั้นกำลังแล่นจริงๆ หรือถ้าต้องการถ่ายภาพตีกระทบฟ้าก็ควรตั้งกล้องในแนวตั้ง

5. การควบคุมความลึกและทัศนมิติ (Perspective)

คุณสมบัติทั่วไปของภาพถ่ายคือ มีลักษณะแบนราบเป็น 2 มิติ คือ กว้างและยาวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เราสามารถจัดองค์ประกอบภาพเพื่อเพิ่มความรู้สึกลงถึงมิติที่ 3 ในเรื่องความลึกเพิ่มขึ้นอีก เรียกส่วนที่เป็นความลึกนี้ว่า Perspective Perspective จะมีลักษณะที่เห็นได้ชัดเมื่อถ่ายภาพวัตถุที่มีวัตถุสิ่งของเรียงเป็นแถวยาวเรียงไปตามลำดับ ส่วนที่อยู่ด้านหน้าสุดจะใหญ่และค่อยๆ เล็กลงไปลดหลั่นกันตามระยะทาง รายละเอียดของฉากหน้าจะมีขนาดใหญ่และใกล้กว่าฉากหลังที่อยู่ไกลออกไป

การควบคุม Perspective ทำได้โดยเลือกตำแหน่งที่ตั้งกล้องให้มีระยะห่างออกจากวัตถุหรือใกล้วัตถุ โดยมีจุดหมายให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของวัตถุ

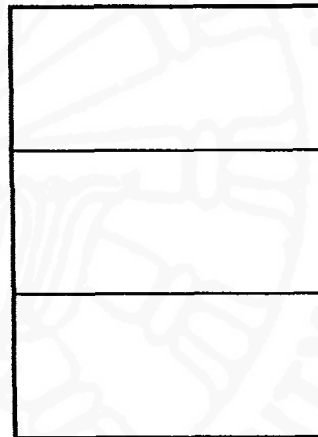
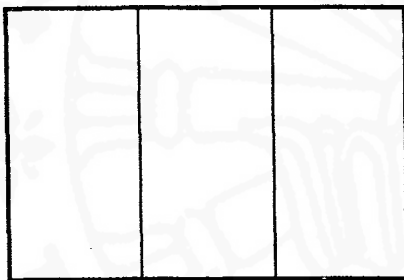
และรายละเอียดของฉากหลังให้วัตถุส่วนที่อยู่หน้าทับกัน (Overlap) กับวัตถุที่อยู่ถัดไปเป็นลำดับ

เลนส์ที่มีความยาวโฟกัสต่างกัน จะทำให้ความรู้สึกกับความลึกต่างกันด้วย กล่าวคือ เลนส์ที่มีความยาวโฟกัสยาว จะทำให้ช่องว่างของวัตถุที่ปรากฏในฉากหลังมีน้อยลง แต่เลนส์ที่มีความยาวโฟกัสสั้น เช่น เลนส์มุมกว้าง จะมีช่องว่างมากขึ้น

6. การวางตำแหน่งของจุดเด่นหลัก (Point of interest)

การจัดวางรายละเอียดต่างๆในกรอบภาพ มีผลต่อความคิดและความรู้สึกของผู้ดู การวางตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับจุดสนใจในภาพ (Point of interest) ที่นิยมกันมีหลายวิธี เช่น

กฎสามส่วน

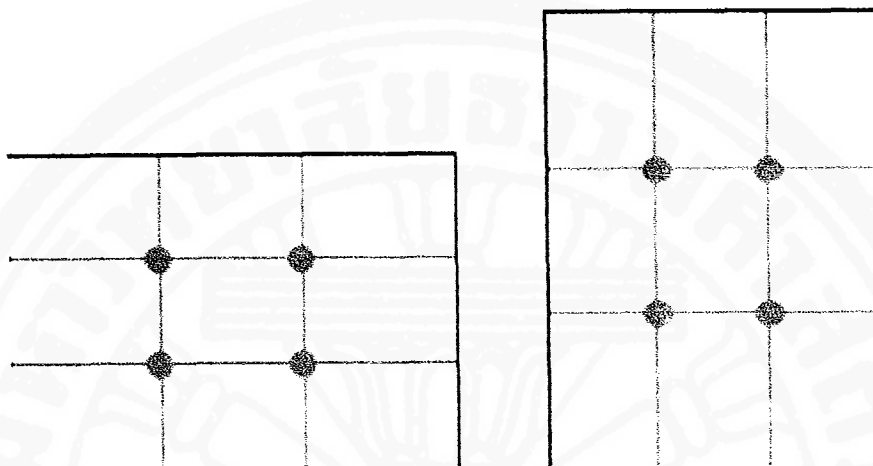

วิธีใช้งานกฎสามส่วน

- ให้นำภาพเป็น 3 ส่วนโดยลากเส้นสองเส้น จะเป็นแนวตั้งหรือแนวนอนก็ได้
- จากนั้นนำ Subject ที่เราต้องการนำเสนอ ไปวางบนเส้นที่ลากไว้ เพื่อหาตำแหน่งที่เหมาะสมที่ไม่ใช่การวางวัตถุไว้ตรงกลางภาพ

จุดตัดเก้าช่อง

จุดตัดเก้าช่องเป็นเรื่องของการวางองค์ประกอบภาพที่คล้ายกับกฎสามส่วน แต่จะเฉพาะเจาะจงตำแหน่งลงไปมากกว่า

วิธีการใช้งานจุดตัดเก้าช่อง

- ให้ลากเส้นสองเส้นแบ่งภาพออกเป็นสามส่วนในแนวตั้ง
- จากนั้นก็ลากเส้นสองเส้นแบ่งภาพออกเป็นสามส่วนในแนวนอน
- ให้วาง Subject ที่เราต้องการนำเสนอเอาไว้บนจุดที่เส้นมันตัดกัน ซึ่งจะมีอยู่ 4 จุด
- เอาวางไว้ตรงจุดไหน เลือกโดยเอาภาพรวมของส่วนประกอบอื่นๆในภาพมาพิจารณา

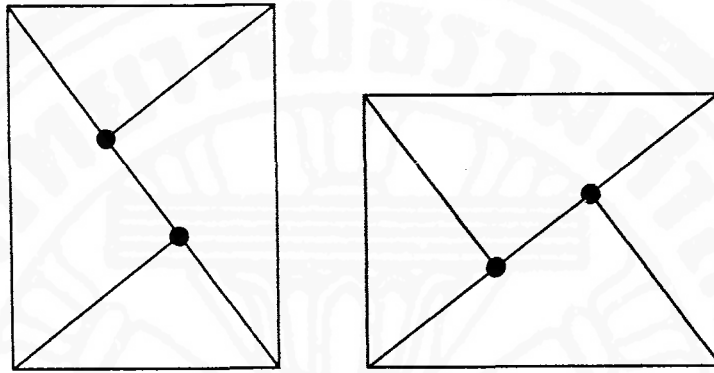
จุดทุกจุดที่ตัดกันระหว่างเส้นนั้น ถือว่าเป็นตำแหน่งที่สามารถวางจุดเด่นได้ การที่ไม่วางจุดเด่นไว้ตรงกลางภาพ เนื่องจากเมื่อคนเราดูภาพมักมองตรงกลางก่อน ถ้าวางจุดเด่นอยู่ตรงกลางแล้ว ส่วนอื่นๆย่อมาขาดความสำคัญไป จึงควรใช้เนื้อที่ของภาพให้เป็นประโยชน์ทุกตารางนิ้ว

Golden Triangle

Golden Triangle นี่เป็นการประยุกต์มาจาก Golden Mean ซึ่งเป็นสูตรการคำนวณตั้งแต่กรีกโบราณ เพื่อใช้หาค่าองค์ประกอบที่เหมาะสมในการสร้างงานศิลปะ เราจึงนำมาประยุกต์ในการหาจุดที่เหมาะสมในการวางองค์ประกอบภาพ

วิธีการใช้งาน

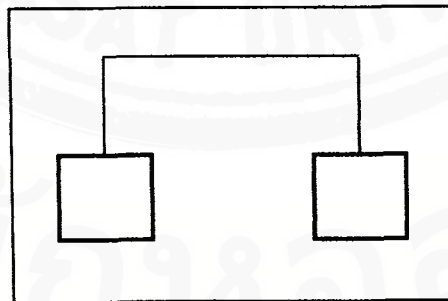
- ให้ลากเส้นทแยงมุมบนภาพ 1 เส้น ด้านไหน
- ลากเส้นจากมุมที่เหลือมาตั้งฉากกับเส้นทแยงมุม
- วางสิ่งที่เป็นจุดสนใจที่เราจะนำเสนอ ให้อยู่บนจุดตั้งฉากนั้น หรือว่าใกล้เคียง

7. ความสมดุล (Balance)

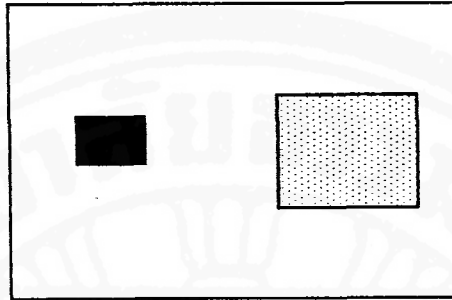
ความสมดุลในการจัดองค์ประกอบภาพ ได้แก่การจัดให้ส่วนประกอบต่างๆที่ปรากฏในภาพให้มีน้ำหนักเท่ากันทั้ง 2 ด้าน ไม่เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ลักษณะของสมดุลนี้มี 2 ประเภทคือ

7.1 ความสมดุลแบบปกติ (Formal Balance) คือ การจัดให้ส่วนประกอบในภาพเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน ซ้ายและขวาเท่ากัน ความสมดุลแบบนี้จะให้ความรู้สึกมั่นคง เคร่งขรม สง่างาม เป็นทางการ

7.2 ความสมดุลแบบไม่ปกติ (Informal Balance) เป็นการจัดส่วนประกอบที่มีรูปทรงและสัดส่วนไม่เหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน

เช่น วางวัตถุที่มีรูปทรงขนาดใหญ่แต่มีสีอ่อน ถ่วงดุลกับส่วนประกอบอีกด้านที่มีรูปร่างเล็กแต่มีสีเข้มกว่า หรือการวางตำแหน่งของวัตถุที่มีขนาดใหญ่อยู่ใกล้จุดกึ่งกลางภาพมากกว่าวัตถุอีกด้านหนึ่งซึ่งมีขนาดเล็ก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ ก็จะทำให้เกิดความสมดุลได้เช่นเดียวกัน

8. การประกอบภาพแบบซ้ำซ้อน (Repetition)

คือการจัดภาพให้วัตถุที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่ในตำแหน่งเรียงกันไปตามลำดับ เน้นการใช้รูปร่างของวัตถุและเส้นที่ซ้ำกัน ท่วงท่าที่คล้ายๆกันทำให้ภาพนั้นชวนมอง เช่น ภาพรถที่จอดเรียงกันหลายคัน จักรยานที่จอดเรียงกันเป็นแถว เป็นต้น

9. โทนและการตัดกัน (Tone and contrast)

โทนของภาพถ่าย คือ ระดับความอ่อนแก่ของสีที่มีมากที่สุด และค่อยๆเพิ่มความสว่างขึ้น จนสว่างที่สุด ในการจัดองค์ประกอบเกี่ยวกับโทนนั้น จะต้องมีความตัดกันและความกลมกลืนกันระหว่างโทนในระดับต่างๆที่พอเหมาะ สิ่งสำคัญก็คือการจัดโทนภาพให้มีการตัดกันของภาพและพื้น ภาพถ่ายที่ดีควรจัดให้มีโทนที่แตกต่างกันกับฉากหลัง เช่น ถ่ายภาพวัตถุที่มีสีสว่างท่ามกลางฉากหลังที่มีสีทึบ หรือถ่ายภาพวัตถุที่มีสีทึบโดยที่ฉากหลังสว่าง จะช่วยเน้นวัตถุให้เด่นจากฉากหลังได้

การตัดกันของโทนที่นิยมกันมี 2 แบบคือ

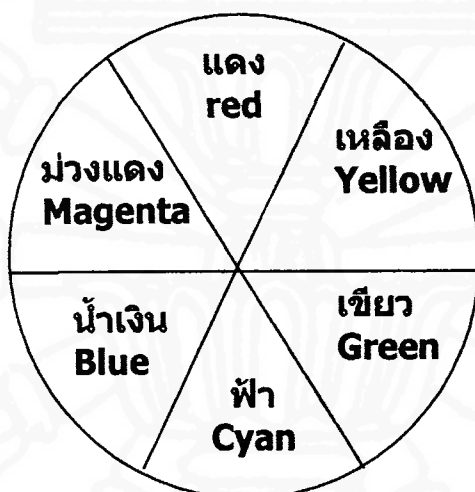
9.1 ภาพ High key คือ ภาพที่ถ่ายที่มีลักษณะโทนหลักเป็นสีสว่างหรือสีขาวมาก ให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา สดใส

9.2 ภาพ Low key คือ ภาพที่มีโทนสีหลักเป็นสีมืดหรือสีดำมาก ให้ความรู้สึกเศร้าโศก เศร้าขม ลึกลับ น่ากลัว

10. การจัดองค์ประกอบด้วยสี (Color composition)

การจัดองค์ประกอบสีได้อย่างเหมาะสมจะก่อให้เกิดความรู้สึกและเกิดศูนย์ทางความคิด (Center of idea) ของภาพถ่ายนั้น

ตามธรรมชาติแล้ว แสงสีในสเปกตรัมประกอบไปด้วยแม่สี 2 กลุ่ม คือ แม่สีขั้นที่ 1 ประกอบด้วยสีแดง น้ำเงิน และเขียว เมื่อผสมกันทั้ง 3 สีแล้วจะเกิดสีขาว แม่สีขั้นที่ 2 เกิดจากการผสมกันของแม่สีขั้นที่ 1 สามคู่กลายเป็นแม่สีขั้นที่ 2 ประกอบด้วย 3 สี คือ สีฟ้า (cyan) สีเหลือง (yellow) และสีม่วงแดง (Magenta) เมื่อเรานำแม่สีทั้ง 2 กลุ่มนี้มาเรียงกันตามวงล้อของสี จะมีลักษณะดังนี้

คู่สีที่อยู่ตรงข้ามของสี เราเรียกว่า Complementary color ซึ่งจะมีการตัดกันสูงสุด

คือ

สีแดง (red) ตรงข้ามกับ สีฟ้า (cyan)

สีเหลือง (yellow) ตรงข้ามกับ สีน้ำเงิน (blue)

สีเขียว (green) ตรงข้ามกับ สีม่วงแดง (Magenta)

การถ่ายภาพสีจะต้องควบคุมรายละเอียดต่างๆ ของสีให้เหมาะสมด้วย

เมื่อถ่ายภาพโทนสีที่อยู่ใกล้เคียงกันในวงล้อของสี ภาพที่ได้จะมีโทนสีกลมกลืนกัน เรียกว่า Color harmony ให้ความรู้สึกเยียบสงบ และเป็นการเน้นสีของภาพทั้งหมดด้วย

การถ่ายภาพให้มีสีตรงข้ามตัดกัน ไม่ควรใช้ในปริมาณเท่าๆกัน เพราะจะทำให้เกิดการตัดกันของสีสูง ทำให้แย่งความสนใจซึ่งกันและกัน จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้สีมากเกินไปในภาพเดียวกัน

การถ่ายภาพสีที่เหมาะสมควรให้สีของวัตถุตรงข้ามกับฉากหลัง ซึ่งมีความอิ่มตัวของสีและมีค่าที่ต่ำกว่า จึงช่วยสนับสนุนให้วัตถุเด่นขึ้น ทางหนึ่งช่วยลดความอิ่มตัวของฉากหลังคือ จัดให้ฉากหลังอยู่นอกระยะโฟกัส สีนั้นจะมีความอิ่มตัวลดลง

อย่างไรก็ตามการตัดกันของสีสามารถสร้างขึ้นได้มากกว่าการใช้สีที่เป็น Color harmony กัน แม้ว่าวัตถุจะมีสีเดียวกันก็อาจเกิดการตัดกันได้ ถ้าสีหนึ่งมีความอิ่มตัวของสีสูงกว่าอีกสีหนึ่ง ภาพที่มีโทนสีเพียงสีเดียวแต่มีความอ่อนแก่ต่างกัน หรือมีความอิ่มตัวของสีของวัตถุในภาพต่างกัน เราเรียกว่า ภาพโมโนโครม (Monochrome)

วรรณะของสีสามารถนำมาใช้ให้เกิดความลึกมากขึ้น โดยพยายามจัดให้สีวรรณะร้อนอยู่ด้านหน้าเป็น Foreground เช่นสีเหลือง หรือ แดง และใช้สีวรรณะเย็น อยู่ด้านหลังเป็น Background เช่น สีน้ำเงิน หรือ สีเขียว เนื่องจากสีในวรรณะร้อนให้ความรู้สึกใกล้ และวรรณะเย็นให้ความรู้สึกไกลออกไป ช่วยให้ภาพดูมีความลึกมากขึ้น

หลักการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายที่กล่าวมาทั้งหมด นี้เป็นเพียงเกณฑ์ขั้นต้นให้ช่างภาพได้ลองเริ่มปฏิบัติ มิใช่หลักตายตัว สิ่งที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ของช่างภาพที่จะแสดงออกมาเป็นภาพให้ผู้อื่นได้รับรู้ หลักการจจัดองค์ประกอบเหล่านี้เป็นเพียงวิธีการที่จะส่งผ่านสิ่งเหล่านี้ไปยังผู้ดูเท่านั้น ช่างภาพจึงควรรู้จักสังเกตสิ่งต่างๆในธรรมชาติ และสร้างสรรค์ภาพออกมาตามแนวทางและความคิดของตนเอง

การถ่ายภาพที่เฉลอ

การถ่ายภาพที่เฉลอนั้น ผู้ถูกถ่ายย่อมไม่มองกล้อง เพราะถ้ามองกล้องอาจทำให้ผู้ดูภาพคิดว่าผู้ถูกถ่ายรู้ตัว จึงเป็นการแสดงหน้ากล้องมาใช้ความรู้สึกที่แท้จริง

บิดาแห่งการถ่ายภาพที่เฉลอ⁵

ผู้ที่ได้รับฉายาว่าเป็นบิดาแห่งการถ่ายภาพที่เฉลอ (Father of Candid Camera) คือ อีริค โซโลมอน (Eric Solomon) ซึ่งเริ่มถ่ายภาพด้วยกล้องอีมานอกซ์ (Ermanox) ในปี 1982 โดยภาพส่วนใหญ่เป็นการถ่ายภาพบุคคลสำคัญทางการเมืองในยุโรป ในระยะแรกเจ้าหน้าที่มักไม่อนุญาตให้โซโลมอนเข้าไปในสถานที่สำคัญๆโดยอ้างว่ากล้องขนาดใหญ่และแฟลชแบบที่ใช้ดินปืนจุดด้วยกระแสไฟฟ้า (Flash power) จะทำลายบรรยากาศของงานพิธีการต่างๆ โซโลมอนต้องทำให้เห็นว่ากล้องไม่เป็นปัญหาสำหรับการถ่ายภาพในที่นั้นจึงได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามการเข้าไปถ่ายภาพในการประชุมระดับสุดยอด หรือลับสุดยอดยังเป็นเรื่องยาก

กลยุทธ์ที่โซโลมอนใช้เพื่อเข้าไปถ่ายภาพในสถานที่ต้องห้ามหรือที่ส่วนบุคคลนั้นถือเป็นตำนาน เช่นโซโลมอนเคยถ่ายภาพในห้องพิจารณาคดีของศาลซึ่งห้ามช่างภาพเข้าไปถ่ายภาพ ด้วยการซ่อนกล้องไว้ส่วนบนของหมวกซึ่งเจาะรูเอาไว้ หรือถ่ายภาพการเล่นการพนันที่มอนติคาร์โลด้วยการเจาะหนังสือเล่มหนาให้เป็นช่องแล้วซ่อนกล้องไว้ข้างใน

โซโลมอนพูดได้หลายภาษาทำให้เขาใกล้ชิดผู้มีฐานะอันครึกครื้นและผู้นำของรัฐหรือบุคคลสำคัญได้ง่าย และยังสามารถเข้าถึงห้องส่วนตัวหรือที่ลับเฉพาะของชนชั้นผู้นำได้ด้วยช่วงแรกๆ โซโลมอนใช้กล้องอีมานอกซ์ แต่ต่อมาเปลี่ยนไปใช้กล้องไลกา ภาพของโซโลมอนเปิดหน้าอกของคนในวงสังคม เผยลักษณะที่แท้จริงของมนุษย์ เช่น ภาพแอบหลับของนักการทูต ภาพราชวงศ์ที่ดูหน้าเบื่อ และภาพของดารานักแสดงที่เดินดินอย่างคนธรรมดา

การถ่ายภาพที่เฉลอของโซโลมอนล้วนน่าสนใจ เช่นภาพของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) เฮอริเบิร์ต ฮูเวอร์ (Herbert Hoover) และ มารีน ไดทริช (Marlene Dietrich) โซโลมอนเป็นคนแรกที่ถ่ายภาพในลักษณะนี้ จึงได้ชื่อว่าบิดาแห่งการถ่ายภาพที่เฉลอ

⁵ ชูลิพร เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, กรุงเทพฯ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546
หน้า 11

⁶ช่างภาพอิสระชื่อ คอนสแตนติน มานอส (Constantine Manos) ผู้ถ่ายภาพให้แมกนัม พิคเจอร์ เอเจนซี (Magnum Picture Agency) ใช้วิธีแนะนำตัวต่อคนในชุมชนที่ต้องการถ่ายภาพและบอกว่ากำลังจะทำอะไร มานอสบอกว่าถ้าทำลบลู่ผู้คนจะสงสัยหรือไม่พอใจ แต่ถ้าพูดคุยกับคนในชุมชน และบอกว่าเรากำลังจะบันทึกภาพโดยไม่กีดขวางการดำเนินชีวิตตามปกติของคนในชุมชน ผู้คนก็จะปล่อยให้ช่างภาพทำงานได้อย่างอิสระ ดังนั้นผู้คนในภาพของมานอส จะรู้ตัวว่ามานอสกำลังจะถ่ายภาพ

การถ่ายภาพที่เผลอกระทำได้ 3 วิธี คือ

- ถ่ายจากที่ไกล โดยใช้เลนส์ที่มีความยาวโฟกัส 100-300 มม. วิธีนี้ช่างภาพต้องมองผ่านเลนส์ตลอดเวลา อดทน รอคอย และพยายามคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น
- ใช้วิธีการตรงข้ามกับวิธีแรก คือ ที่เรียกว่า Hit and run คือ ใช้วิธีเดินผ่านหรือเดินเข้าไปใกล้ๆ และรีบกดชัตเตอร์อย่างรวดเร็ว และต้องเดินต่อหรือรีบหนี วิธีนี้อาจต้องใช้เลนส์มุมกว้าง เพื่อให้ได้ภาพที่คมชัด
- เข้าไปใกล้ๆ ให้บุคคลนั้นสนใจกิจกรรมของตนเองจนลืมไปว่ามีช่างภาพอยู่ในที่นั้นด้วย พอได้โอกาสก็บันทึกภาพ

ในการถ่ายภาพที่เผลอนั้น ช่างภาพต้องตั้งรูรับแสงและความเร็วชัตเตอร์ไว้ก่อนยกกล้องขึ้นแล้วและกดชัตเตอร์ เว้นแต่กล้องที่ใช้เป็นกล้องอัตโนมัติ เพราะการเคลื่อนไหวแม้เพียงเล็กน้อย เช่น ขยับตำแหน่งหรือปรับหน้ากล้อง อาจเป็นการดึงความสนใจจากชับเจค อาจทำให้เสียจังหวะการถ่ายได้

การตั้งหน้ากล้องล่วงหน้าที่ดีควรใช้วิธีการหาค่าของแสงโดยหันกล้องเดินไปที่อื่น ที่มีแสงใกล้เคียงกับบริเวณที่มีชับเจคอยู่ และปรับระยะชัด (Focus) ที่วัตถุอื่นที่อยู่ห่างจากกล้องเท่ากับระยะห่างของชับเจค

การเลือกเลนส์ที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งสำคัญ เช่น เลนส์เทเลต้องปรับระยะชัดให้แม่นยำ เพราะมีความลึกของระยะชัด (Depth of field) ค่อนข้างน้อยช่างภาพบางคนจึงชอบใช้เลนส์มุมกว้างขนาด 28 มม. ตั้งระยะชัดไว้ล่วงหน้าประมาณ 10 ฟุต ใช้รับแสงขนาดเล็ก เช่น f/16 ก็สามารถถ่ายแบบกะทันหันได้ชัดเจนโดยไม่ต้องปรับระยะชัดอีก

⁶ ชูสิทธิ์ เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, กรุงเทพฯ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546, หน้า 27-29

การเลือกใช้กล้องแบบปรับระยะชัดอัตโนมัติ (Auto-focus) หรือ AF เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ช่างภาพไม่ต้องกังวลเรื่องเทคนิคการปรับและใช้กล้องทำให้สนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้าได้อย่างเต็มที่

การถ่ายภาพที่เผลอนั้นช่างภาพต้องมีทักษะในการคาดการณ์ คือ คาดเดาว่าจะเกิดอะไรขึ้น เช่น ถ้าเห็นนักศึกษา 2 สถาบันที่เคยมีประวัติตีกันมาก่อนมายืนประจันหน้ากัน ก็น่าจะคาดเดาได้ว่าจะเกิดการปะทะกันอีก หรือ เห็นพวกตำรวจกำลังเกลี้ยกล่อมผู้เมายาบ้าที่จับเด็กเป็นตัวประกัน ก็น่าจะเดาได้ว่าต้องมีการบุกชิงตัวประกัน

สิ่งที่สำคัญมากพอๆกับการคาดการณ์ คือ จังหวะของการกดชัตเตอร์ เมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดำเนินไปเรื่อยๆ ช่างภาพควรกดชัตเตอร์ให้ถูกจังหวะ หรือใช้วิธีเล็งไปยังจุดนั้นแล้วถ่ายภาพทันที เพื่อให้ได้ภาพที่ต้องการ

การถ่ายเมื่อเลือก⁷

การถ่ายภาพเมื่อเลือก คือ การถ่ายภาพจำนวนมากกว่าที่ต้องการเพื่อนำมาคัดเลือกให้ได้ภาพที่ดีที่สุด

มิลตัน เฟนเบิร์ก (Milton Feinberg) ผู้เขียนหนังสือ “เทคนิคการถ่ายภาพวารสารศาสตร์” (Technique of Photojournalism) เรียกวิธีการถ่ายภาพแบบเมื่อเลือกว่า “Saturation Method” คือ การถ่ายอย่างเต็มอิมมิ่ง เพียงพอ และแนะนำว่าควรถ่ายอย่างน้อย 6 ภาพต่อจุดที่ยืนถ่ายแต่ละจุด และขยับเข้าไป 2-3 ฟุต แล้วถ่ายเพิ่มอีก

การกำหนดว่าต้องถ่ายกี่ภาพจึงจะพอนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น สิบภาพ อาจพอสำหรับการถ่ายภาพบุคคลธรรมดา แต่ถ้าเป็นเหตุการณ์สำคัญต้องถ่ายมากกว่านั้นแต่สิ่งที่สำคัญกว่าจำนวนภาพคือ ต้องถ่ายภาพให้ครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกแง่มุม และไม่ควรถ่ายมากจนเกินความพอดี เพราะภาพที่ไม่ได้ใช้นั้นจะไม่มีโอกาสได้ใช้อีก

ช่างภาพสมัครเล่นมักถ่ายอย่างรวดเร็วและถ่ายไม่กี่ภาพและมักคาดหวังว่าจะได้ภาพที่ดีที่สุด แต่ช่างภาพวารสารศาสตร์มืออาชีพนั้นตรงกันข้ามคือ จะรอคอยเหตุการณ์ที่มีลักษณะตรงตามความต้องการและรู้ว่าเมื่อไรจึงควรถ่าย ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นพวกเขามืออาชีพจะถ่ายเป็นสิบๆภาพ หรืออาจเป็นร้อยๆภาพเพื่อให้ได้ภาพที่ดีที่สุดเพียง 1-2 ภาพเท่านั้น

⁷ สุทธิพร เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, กรุงเทพฯ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546, หน้า26-27